

Udvalget vedrørende analyse af demokrati og magt i Danmark
Henrik Jensen
udvalgssekretær, PhD

Bilag 5

Folketinget, februar 1996

NOTAT

INTERVIEW MED OLOF PETERSSON OM DEN SVENSKE MAGTUDREDNING

Olof Petersson er docent i 'statsvetenskap' (politologi) ved universitetet i Uppsala og tiltræder i 1996 et professorat samme sted. Han har sideløbende med sin forskning siddet i forskellige kommissioner. Olof Petersson var den drivende kraft i ledelsesgruppen for den svenske magtudredning.

»Formelt startede den svenske magtudredning med et regeringsdirektiv i 1985, men hvorfra kom ideen og initiativet til den svenske magtudredning, og hvilken rolle spillede den norske magtudredning i den forbindelse?«

»Inspirationen kom uden tvivl fra det norske magtudredningsprojekt. I slutningen af 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne, da der var kommet en del rapporter fra den norske magtudredning, var der fra forskelligt hold gjort flere forsøg på at få svenske politikere til at interessere sig for et lignende projekt i Sverige. Forskellige partier i Riksdagen var ude med sådanne tanker. Aftonbladet havde i lederartikler krævet det. LO havde peget på nødvendigheden af et sådant projekt. Og ikke mindst SNS, Studieförbundet Näringsliv och Samhälle, som bl.a. havde oversat og udgivet flere bøger fra den norske magtudredning, argumenterede for det.

Jeg tog ikke selv del i debatten, men blev ringet op af Ingvar Carlsson. Det viste sig, at regeringen var kommet ret langt med et udkast til mandat, som muligvis havde cirkuleret blandt socialdemokratiske samfundsforskere. Han sagde, at man lagde vægt på, at det, ligesom i Norge, blev en ren forskergruppe, som kom til at sidde med det. Der var dog et punkt, hvor regeringen gik en anden vej end den norske: Man ville ikke som i Norge have en 'politisk' referencegruppe med organisationsfolk og politikere, men en referencegruppe bestående af forskere. Det syntes jeg var en klog beslutning. Referencegruppen kom til at spille en

stor rolle under projektet og fungerede som en kontrolstation. Dens sammensætning med lutter forskere betød også en markering af, at projektet var et videnskabeligt projekt.«

»Hvilken rolle spillede det, at I havde en ikke-svensker, nemlig Johan P. Olsen med i ledelsesgruppen?«

»Ja, det tvang os jo til at se lidt på Sverige udefra, og det var vigtigt. Det forhold, at vi havde en historiker, Yvonne Hirdman, med i gruppen, betød også, at vi, hvilket vi også var interesseret i, fik lagt en historisk udviklingsdimension ind i analyserne, hvor det var muligt.«

»Hvordan fordelte I de forskningsressourcer, som I fik? Hvem traf beslutningerne og efter hvilke kriterier?«

»Vi stræbte fra starten efter at få etableret en glasklar ansvarsfordeling, så det fremgik, hvem der havde ansvaret for hvilke undersøgelser. De 33 millioner kroner, som vi fik fra regeringen, blev overført til Uppsala Universitet. Det blev altså universitetet og ikke regeringen, som administrerede bevillingen. Med hensyn til fordelingen af midlerne så fungerede vi i ledelsesgruppen nærmest som et forskningsråd.«

»Hvis I fungerede som et forskningsråd, hvilke kriterier lagde I så til grund for, hvem der blev inddraget i magtudredningen?«

»Vi kunne ikke lave faste ansøgningsskemaer. Det ville være administrativt alt for tungt. Vi satte os ned og lavede ud fra direktivet en liste over projekter, som vi gerne ville have udført. Listen sendte vi rundt i forskningsmiljøet sammen med en forespørgsel om, hvem der kunne bidrage med at gennemføre projekterne. Når vi så havde nogle reaktioner, som vi mente, at vi kunne gå videre med, bad vi de pågæl-